

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka
a soudců JUDr. Miluše Doškové a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **P. Č.**, proti žalovanému: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní 118/16, Praha 1, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 1. 2011, č. j. 8 A 194/2010 - 31,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 1. 2011, č. j. 8 A 194/2010 - 31, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Předmět řízení

[1] Žalobce (dále „stěžovatel“) se žalobou podanou u Městského soudu v Praze domáhal zrušení rozhodnutí České advokátní komory (dále „žalovaná“) ze dne 22. 6. 2010, č. j. 1656/10, kterým byl stěžovateli určen advokát k poskytnutí právní služby podle § 18 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů, a dále zrušení rozhodnutí žalované ze dne 19. 7. 2010, č. j. 1878/10, kterým bylo zrušeno rozhodnutí o určení advokátky stěžovateli k poskytnutí právní služby dle téhož zákona.

[2] Městský soud stěžovatele usnesením ze dne 24. 9. 2010 vyzval k zaplacení soudního poplatku k podané žalobě. Na to stěžovatel reagoval žádostí o osvobození od soudních poplatků. Vyplnění této žádosti nepovažoval městský soud za dostatečné, a proto stěžovatele vyzval, aby formulář – prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových

poměrech pro osvobození od soudních poplatků řádně vyplnil a doložil své majetkové poměry. Tato zásilka však byla dne 25. 11. 2010 vrácena soudu, neboť ji nebylo možné vložit do schránky adresáta. Městský soud následně vydal dne 7. 12. 2010 usnesení, č. j. 8 A 194/2010 - 23, jímž žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků zamítl. Jelikož stěžovatel nezaplatil soudní poplatek, městský soud řízení zastavil shora uvedeným usnesením podle ustanovení § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s."), ve spojení s ustanovením § 9 odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Toto usnesení stěžovatel napadl podáním, z jehož obsahu lze dovodit, že se jedná o včas podanou kasační stížnost.

[3] Stěžovatel namítá porušení *„všech procesních práv"* ze strany městského soudu a proto se domáhá vydání rozhodnutí o námitce neúčinnosti doručení ze dne 9. 12. 2010, soudního přezkumu napadeného usnesení městského soudu a rovněž odnětí právní věci senátu 8 A městského soudu. Stěžovatel především namítá, že písemnosti (v tomto případě se jedná o výzvu k doložení majetkových poměrů a usnesení o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků) mu jsou ze strany městského soudu zasílány v obálce, kterou *„nedefinuje IMS 58/09 – kvazityp III"*, s pokynem „do vlastních rukou, neukládat", tedy v nesouladu s ustanovením § 49 i § 50 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř."). Namítá rovněž neopodstatněné přehlížení námitky neúčinnosti doručení.

[4] Stěžovatel je toho názoru, že řízení lze zastavit, pokud došlo k marnému uplynutí lhůty. V daném případě tomu tak nebylo, neboť nedošlo k doručení výzvy soudu k doložení majetkových poměrů (č. j. 8 A 194/2010 - 10), a nedošlo ani k doručení usnesení městského soudu o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků. Stěžovatel dále upozornil na to, že jeho žádost o osvobození od soudních poplatků s prohlášením o osobních, majetkových a výdělkových poměrech nebyla datována dne 21. 10. 2010, nýbrž 19. 10. 2010, přičemž stěžovatel pravdivě a úplně přiznal své poměry dle vzoru 060. Soud přitom ignoroval listiny uložené u správce soudních poplatků.

[5] Kasační stížnost je podle § 102 a násl. s. ř. s. přípustná. Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížnost v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán jejím rozsahem a uplatněnými stížnostními důvody. Nejvyšší správní soud konstatuje, že napadená rozhodnutí přezkoumá z hlediska naplnění kasačního důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., ačkoli sám stěžovatel své námitky blíže nepodřazuje pod některý ze zákonem stanovených důvodů (viz rozsudek ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 - 50, publ. pod č. 161/2004 Sb. NSS).

[6] Co se týká podmínek řízení o kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud netrval s ohledem na specifický charakter napadeného usnesení městského soudu na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení stěžovatele advokátem. Jak vyjádřil již dříve, osvobození od soudních poplatků i právo na bezplatné právní zastoupení je navázáno na posouzení poměrů konkrétního žadatele. Pokud nejsou splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků, je rovněž vyloučeno i právo na bezplatné právní zastoupení (§ 35 odst. 8 s. ř. s.). Předmětem této kasační stížnosti je přezkum rozhodnutí, jímž bylo soudní řízení zastaveno z důvodu nezaplacení soudních poplatků v soudem stanovené lhůtě. Vzhledem k tomu, že napadené usnesení bylo vydáno v návaznosti na rozhodnutí soudu o zamítnutí žádosti stěžovatele o osvobození od

soudních poplatků, jehož nedoručení stěžovatel namítá, uplatňováním požadavku na uhrazení soudního poplatku za kasační stížnost, resp. trvání na povinném zastoupení advokátem, by se jen řetězil problém, jenž je předmětem tohoto soudního řízení (viz rozsudek ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37; k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 9. 2007, č. j. 9 As 43/2007 - 77).

[7] Kasační stížnost je důvodná.

[8] Nejvyšší správní soud se nejprve k námitce stěžovatele zabýval problematikou doručování soudních písemností, konkrétně výzvy městského soudu ze dne 10. 11. 2010, č. j. 8 A 194/2010-18, k prokázání majetkových poměrů pro účely přiznání osvobození od soudního poplatku, a dále usnesení městského soudu ze dne 7. 12. 2010, č. j. 8 A 194/2010 - 23, kterým byla zamítnuta žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků. První z písemností byla dle podacího razítka pošty v Českých Budějovicích na obálce (typ III. obálek pro soudní písemnosti) doručena dne 24. 11. 2010 na adresu uváděnou stěžovatelem (tj. poste restante, 370 03 České Budějovice). Dle poznámky doručovatele na obálce a podacího razítka pošty byla dne 25. 11. 2010 písemnost vrácena soudu, neboť ji nebylo možné vložit do schránky. Obdobně probíhalo doručování v případě druhé z písemností, která na poštu v Českých Budějovicích došla dne 14. 1. 2011 a následně byla dne 17. 1 2011 vrácena zpět soudu, neboť ji nebylo možné vložit do schránky.

[9] Při doručování písemností ve správním soudnictví se použijí obdobně pravidla pro doručování podle o. s. ř. (§ 42 odst. 5 s. ř. s.). K doručení obou předmětných písemností použil městský soud způsob vymezený v § 50 o. s. ř., který je určen pro doručování tzv. jiných písemností, tj. těch, které se nedoručují do vlastních rukou. Do vlastních rukou jsou dle ustanovení § 49 odst. 1 o. s. ř. doručovány písemnosti, u nichž tak stanoví zákon nebo nařídí-li tak soud. Vzhledem k tomu, že zákon ani u jedné z předmětných písemností nevyžaduje, aby byly doručovány do vlastních rukou, a soud tento způsob doručení nenařídil, proti volbě způsobu doručení podle § 50 o. s. ř. (s využitím obálky typu III.) nelze nic namítat. Pro tento způsob doručení platí, že *pokud doručující orgán adresáta písemnosti nezastihl, vhodí písemnost do domovní nebo jiné adresátem užívané schránky; písemnost se považuje za doručenou vhozením do schránky, datum vhození vyznačí doručující orgán na doručence a na písemnosti* (§ 50 odst. 1 o. s. ř.). *Nelze-li doručit podle odstavce 1, doručující orgán písemnost vrátí odesílajícímu soudu a v místě doručení o této skutečnosti zanechá písemné oznámení. Odesílající soud doručí písemnost vyvěšením na úřední desce soudu; písemnost se považuje za doručenou desátým dnem po vyvěšení. Stejně se postupuje, nelze-li v místě doručení zanechat oznámení...* (§ 50 odst. 2 o. s. ř.).

[10] Vzhledem k tomu, že na adrese pro doručování, kterou stěžovatel soudu sdělil, nemá stěžovatel zřízenu schránku, uplatní se v případě způsobu doručení podle § 50 o. s. ř. zpravidla vždy odst. 2 tohoto ustanovení (což mohl soud s ohledem na poštovní adresu poste restante očekávat). Zásilka tedy bude v takovém případě doručena desátým dnem po vyvěšení písemnosti na úřední desce soudu. Ze spisového materiálu je zjevné, že ani u jedné z předmětných písemností neproběhlo doručení řádně, neboť nedošlo k vyvěšení těchto písemností na úřední desce soudu, o čemž svědčí absence vyznačení této skutečnosti v soudním spise. V případě usnesení o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků je navíc z vyznačené doložky právní moci patrné, že za den doručení považoval

soud již 17. 1. 2011. V tento den však teprve došlo ke zpětnému odeslání zásilky odesílajícímu soudu, nikoli k jejímu doručení dle § 50 odst. 2 o. s. ř.

[11] Pokud městský soud stěžovateli řádně nedoručil výzvu k prokázání majetkových poměrů pro účely přiznání osvobození od soudního poplatku ani usnesení o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků, a přesto následně rozhodl o zastavení soudního řízení, dopustil se nezákonnosti, pro kterou je třeba napadené usnesení zrušit. Svým postupem totiž nedal stěžovateli šanci, aby napravil případné vady své žádosti o osvobození od soudních poplatků, resp. aby se bránil proti následnému rozhodnutí městského soudu o zamítnutí této žádosti. Za takové situace nemohl přistoupit k vydání rozhodnutí o zastavení soudního řízení. Vzhledem ke zjištěným chybám při doručování, které měly vliv na zákonnost napadeného usnesení městského soudu, se již Nejvyšší správní soud nezabýval ostatními námitkami stěžovatele.

[12] Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost důvodnou [§ 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s.], a proto napadené usnesení městského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je městský soud vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.); tzn., že musí především zajistit řádné doručení dosud nedoručených soudních písemností stěžovateli v této věci.

[13] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. července 2011

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu